

ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesta ilmoituksesta, joka koskee pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista.

Ilmoituksen tekijä

Väylävirasto
PL 33
00521 Helsinki

Puhdistettavan alueen sijainti

Ilmoitusta koskevan alueen katuosoite on Rantakylänraitti, 81700 Lieksa.

Ilmoitusta koskevan kiinteistön tunnus on 422-871-1-9.

Kiinteistön omistaja

Suomen valtio
c/o Väylävirasto
PL 33
00521 Helsinki

Asian vireilletulo, vireilletulon peruste sekä viranomaisen toimivalta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesti pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Ilmoitus pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta vastaanotettiin Pohjois-Karjalan ELY-keskuksessa 24.5.2022.

Tutkimus- ja suunnitelma-asiakirjat

Lieksan raakapuutermiinaali, ympäristötekkinen tutkimus. Ramboll Finland Oy, raportti 11.4.2022.

Ilmoitus pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta, Väylävirasto 24.5.2022.

Puhdistettava alue

Alueen toimintahistoria ja pilaantumisen vaaraa aiheuttaneet toiminnot ja tapahtumat

Ilmoituksen mukaan kohteessa toimii raakapuutermiinaali. Kohteessa suunnitellaan kuormausalueen laajentamista, kentän rakenteiden parantamista ja teiden rakennustoimenpiteitä. Kohde kuuluu rautatiealueeseen. Maaperän haitallisten aineiden kohonneiden pitoisuuden aiheuttaneista päästölähteistä ei ole tietoa.

Alueen ja lähiympäristön nykyinen ja tuleva maankäyttö

Ilmoituksesta käy ilmi, että kohdekiinteistön asemakaavamerkintä on rautatiealue (LR).

Tulevan maankäytön osalta ilmoituksessa kerrotaan, että kohteessa suunnitellaan puun kuormausalueen laajentamista, kentän rakenteiden parantamista ja teiden rakennustoimenpiteitä.

Alueen maaperä- sekä pinta- ja pohjavesitiedot

Ilmoituksessa kerrotaan, että toimenpidealue on sora- ja hiekkapintainen puiden säilytyskäytössä oleva varastokenttä. Tutkimuksissa maaperän todettiin olevan täyttöhiekkaa, moreenia ja humusta 1,0–2,0 metrin syvyydellä, jonka alla maaperä on siltistä hiekkaa 1,0–5,0 metrin syvyydelle. Maalajiarviot ovat ilmoituksen mukaan määritetty aistinvaraisesti.

Ilmoituksessa kerrotaan, että kohdealueen pintavedet imeytyvät maastoon. Lähin pintavesistö on kohteesta noin 150 metrin etäisyydellä sijaitseva Pielisjärven Mönninselkä.

Ilmoituksen mukaan kohde ei sijaitse pohjavesialueella. Lähin vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue Ruunaa (0742206) sijaitsee kohteesta noin 10 kilometrin etäisyydellä koillisessa.

Haitta-aineita koskevat tiedot

Alueella tehdyt maaperä- ja pohja- pintavesitutkimukset

Ilmoituksessa on tuotu esille, että Ramboll Finland Oy on tehnyt alueella vuoden 2022 kevään aikana maaperän ympäristötekniisiä tutkimuksia.

Tutkimuspisteessä P15 syvyydellä 0–0,5 m maanpinnasta todettiin laboratorioanalysein kynnysarvotason ylittävä pitoisuus 21 mg/kg PAH-yhdisteitä.

Tutkimuspisteessä P16 syvyydellä 0,5–1,0 m maanpinnasta todettiin laboratorioanalysein öljyjakeiden ($>C_{10}-C_{40}$) summapitoisuus 7800 mg/kg, josta 6100 mg/kg koostui raskaista jakeista ($>C_{21}-C_{40}$) ja 1700 mg/kg keskitisleistä ($>C_{10}-C_{21}$). Todetut raskaiden jakeiden ja keskitisleiden pitoisuudet ylittivät ylemmän ohjearvotason. Samassa näytteessä todettiin myös PAH-yhdisteiden summapitoisuus 50 mg/kg, joka ylittää alemman ohjearvotason. Laboratorioanalyysien valmistumisen jälkeen mitattiin pintamaanäytteen 0–0,5 m kokonaishiilivetyypitoisuus PetroFLAG -kenttämittarilla. Kokonaishiilivetyypitoisuudeksi varmistui 1362 mg/kg.

Tutkimuspisteessä P18 syvyydellä 0,5–1,0 m maanpinnasta todettiin laboratorioanalysein kynnysarvotason ylittävä pitoisuus 150 mg/kg kuparia.

Muissa näytteissä ei todettu tutkittuja haitta-aineita kynnysarvotason ylittävinä pitoisuuksina.

Maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve

Maaperän pilaantuneisuus

Ilmoituksessa kerrotaan, että tutkimusalueella on todetut öljyhiilivetyjen keskitisleiden ja raskaiden jakeiden pitoisuudet vaihtelevat valtioneuvoston asetuksen 214/2007 ylemmän ohjearvotason ja vaarallisen jätteen raja-arvon välillä.

Kohteessa todettiin tutkimuspisteessä P16 syvyydellä 0-1,0 m maanpinnasta VNa:n 214/2007 ylemmän ohjearvotason ylittävä pitoisuus öljyjakeiden keskitisleitä ja raskaita jakeita.

Lisäksi tutkimuspisteessä P15 syvyydellä 0-0,5 m todettiin kynnysarvotason ylittävä pitoisuus PAH-yhdisteitä ja tutkimuspisteessä P18 syvyydellä 0,5-1,0 m kynnysarvotason ylittävä pitoisuus kuparia.

Tutkimuspisteen P16 0-1,0 m alueella maaperässä esiintyy keskitisleitä ja raskaita jakeita ylemmän ohjearvon ylittävänä pitoisuuksina. Tämän alueen pinta-alan arvioidaan olevan noin 700 m². Alueelta kertyvän pilaantuneen maa-aineksen massamäärän arvioidaan olevan noin 700 m³ktr.

Tutkimuspisteen P15 0-0,5 m kynnysarvotason PAH-yhdisteitä sisältävän alueen pinta-alaksi arvioidaan olevan noin 500 m². Alueelta arvioidaan kertyvän PAH-yhdisteitä sisältäviä maa-aineita noin 250 m³ktr.

Tutkimuspisteen P18 0,5-1,0 m alueella maaperässä esiintyy kuparia kynnysarvotason pitoisuutena. Tämän alueen pinta-alan arvioidaan olevan noin 400 m². Alueelta arvioidaan kertyvän kuparia sisältäviä maa-aineita noin 200 m³ktr.

Maaperän puhdistamistarve

Ilmoituksessa kerrotaan, että kohteessa tullaan tekemään varastokentän saneeraustöitä, joten alue tulee jatkossakin olemaan varastointialuetta. Koska kohde on teollisuuskäytössä, eikä alue ole ns. herkkä alue, soveltuvat pilaantuneisuuden ja kunnostustarpeen arviointiin valtioneuvoston asetuksen 214/2007 mukaiset ylemmät ohjearvotasot. Tutkimuksissa kohteen maaperässä todettiin valtioneuvoston asetuksen 214/2007 mukaisen ylemmän ohjearvotason ylittäviä pitoisuuksia öljyhiilivetyjen keskitisleitä ja raskaita jakeita, sekä kynnysarvotason ylittäviä, mutta alemman ohjearvon alittavia pitoisuuksia PAH-yhdisteitä ja kuparia.

Esitetty puhdistussuunnitelma

Puhdistustavoitteet

Ilmoituksessa esitetään maaperän kunnostuksen tavoitetasoksi todettujen haitta-aineiden osalta (öljyjakeiden keskitisleet (>C₁₀-C₂₁) ja raskaat jakeet (>C₂₁-C₄₀), PAH-yhdisteet ja metallit) ylempiä

ohjearvotasoja. Koska alueen maankäyttö ei ole herkkää, ei kynnysarvotason ylittävistä PAH-yhdisteistä ja kuparia sisältävästä maa-aineksesta arvioida aiheutuvan haittaa ympäristölle tai terveydelle. Mikäli alueen maankäyttö tulevaisuudessa muuttuu, arvioidaan maaperän puhdistustarve tällöin uudestaan.

Puhdistusmenetelmät ja niiden valintaperusteet

Ilmoituksen mukaan pilaantunut maaperä puhdistetaan massanvaihtona, koska kohteessa tullaan tekemään varastokentän saneeraustöitä.

Kaivu ei lähtökohtaisesti ulotu pohjavesipinnan alapuolelle, eikä pohjaveden käsittelylle näin ollen ole tarvetta.

Puhdistustöiden toteuttaminen, valvonta, seuranta ja tarkkailu

Ilmoituksen kerrotaan, että työ toteutetaan massanvaihtotyönä. Työn valvojaksi nimetään ennen kunnostustöiden aloittamista ympäristöasiantuntija. Valvoja ohjaa massanvaihtoa PetroFlag-, Innov-X -kenttämittari- ja laboratorioanalysein. Maanäytteistä 10 prosentin osuus varmistetaan laboratorion tekemillä analyysillä.

Kunnostettavan alueen kaivuseinämistä ja pohjalta varmistetaan jäännöspitoisuusnäytteistä haitta-ainepitoisuudet kenttämittauksin ja laboratorioanalysein.

Työn valvojan ja urakoitsijan yhteystiedot ilmoitetaan ennen töiden aloittamista työmaan aloitusilmoituksessa. Kunnostustyö on tarkoitus suorittaa kesällä 2022. Kunnostustyön arvioitu kesto on noin 5 työvuoraa.

Jätteiden ja kaivettujen maa-ainesten käsittely ja hyödyntäminen

Jätteiden ja kaivettujen maa-ainesten käsittely

Ilmoituksen mukaan pilaantuneet maa-ainekset kaivetaan suoraan tai lyhyen välivarastoinnin kautta kuorma-autoihin ja kuljetetaan ao. luvan omaavaan vastaanottolaitokseen. Vastaanottoaika ilmoitetaan valvovalle viranomaiselle ennen massojen siirtoa kohteesta. Mikäli

kaivun yhteydessä havaitaan jätteitä, toimitetaan ne ensisijaisesti hyötykäyttöön tai asianmukaiset luvat omaavaan vastaanottolaitokseen.

Kaivettujen maa-ainesten hyödyntäminen

Ilmoituksessa esitetään, että mikäli kynnysarvotason ylittäviä ja alemman ohjearvotason alittavia haitta-ainepitoisia maa-aineksia kaivetaan, pyritään ne ensisijaisesti hyödyntämään kiinteistöllä dokumentoidusti. Alueella mahdollisesti hyödynnettävät kynnysarvotason maa-ainekset kartoitetaan tarkkuus gps-laitteella, ja dokumentoidaan urakoitsijan toimesta. Mikäli yli kynnysarvotason maa-aineksia poistetaan kiinteistöltä, toimitetaan ne asianmukaisen luvan omaavaan paikkaan.

Puhdistamisen terveys- ja ympäristövaikutukset ja niiden ehkäisy

Ilmoituksessa kerrotaan, että kunnostustyön aiheuttamat ympäristövaikutukset eivät poikkea normaalin maarakentamisen vaikutuksista. Pilaantuneiden maiden kuormat peitetään kuljetuksen ajaksi.

Kiinteistön omistajan kuuleminen

Koska kiinteistön omistaja on tehnyt ilmoituksen pilaantuneen maaperän puhdistamisesta, katsoo ELY-keskus, että kiinteistön omistaja on myös tietoinen maaperän puhdistamisesta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kuuleminen

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on neuvotellut sähköpostitse 1.6.2022 pilaantuneen alueen puhdistamisesta Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa, joka kannanotot on otettu huomioon tässä päätöksessä.

Viranomaisen ratkaisu

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on tarkastanut Lieksan kaupungissa sijaitsevan kiinteistön 422-871-1-9 pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevan ilmoituksen ja hyväksyy sen seuraavin määräyksin:

Puhdistustavoitteet

1. Alue tulee puhdistaa ilmoituksen mukaan sellaiseen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Alueelta on poistettava ilmoitukseen perustuen maa-ainekset, joissa haitallisten aineiden edustavat pitoisuudet ylittävät ilmoituksessa esitetyt puhtaustavoitteet.

Toimenpidealueen maankäytön muuttuessa suunnitellusta maankäytöstä maaperän puhdistamistarve on arvioitava uudelleen.
2. Työn aikana on pidettävä kirjaa maaperänäytteenotosta, eri käsittelypaikkoihin toimitettavien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksista ja määristä sekä toimenpidealueella hyödynnettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksista, määristä ja hyödyntämispaikoista.

Alueen yleinen hoito ja järjestys

3. Puhdistettava alue on tarvittaessa aidattava ja varustettava pilaantuneen maaperän kaivusta kertovin kyltein.
4. Pilaantuneen maa-aineksen kaivu, lastaus ja muut puhdistukseen liittyvät työvaiheet on suunniteltava ja toteutettava siten, että pilaantunutta maa-ainesta ei leviä ympäristöön. Puhdistustyön aikana on huolehdittava, ettei puhdistamisesta aiheudu haittaa tai vaaraa alueella tai sen lähistöllä oleskeleville eikä muuta terveys- tai ympäristöriskiä.

Maa-ainesten käsittely ja varastointi

5. Poistettavat pilaantuneet ja/tai jätteensekaiset maa-ainekset sekä kohonneita haitta-ainepitoisuuksia sisältävät maa-ainekset, joita ei hyödynnetä määräyksen 9 mukaisesti, on toimitettava ominaisuuksiensa mukaisesti ensisijaisesti hyödynnettäviksi ja toissijaisesti loppukäsiteltäviksi vastaanottopaikkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseisiä maa-aineita.
6. Kaivetut pilaantumattomat maa-ainekset ja eri tavoin pilaantuneet tai eri tavalla käsiteltävät maa-ainekset pidetään erillään kaivun, lastaamisen, mahdollisen välivarastoinnin, hyötykäytön ja kuljetuksen aikana.

7. Kaivettuja maa-aineksia voidaan tarvittaessa välivarastoida alueella, jonka puhdistamisesta ilmoitus on tehty, esim. näytteiden analysoinnin vaatiman ajan. Välivarastoinnin on oltava mahdollisimman lyhytaikaista ja se on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu maaperän pilaantumista, pilaantumattoman ja haitta-ainepitoisen maa-aineksen sekoittumista, haitta-ainepitoisen maa-aineksen pölyämistä, haitta-ainepitoisten suoto- ja valumavesien muodostumista tai muuta terveys- tai ympäristöhaittaa. Pohjois-Karjalan ELY-keskus voi tarvittaessa antaa määräyksiä maa-ainesten peittämistä tai muista tarvittavista toimenpiteistä.
8. Mikäli välivarastointi toteutetaan päällystämättömällä alueella, on alueen maaperän pintakerroksen pilaantumattomuus varmistettava edustavalla näytteenotolla välivarastoinnin päätyttyä.

Kaivettujen maa-ainesten hyötykäyttö

9. Puhdistettavalla alueella voidaan hyödyntää sieltä kaivettavia maa-aineksia, joiden haitta-ainepitoisuudet eivät ylitä määräyksen 1 mukaisia puhdistustasoja. Hyötykäytettäviä maa-aineksia ei saa sijoittaa mahdolliseen orsi- tai pohjavesikerrokseen. Kaivualueella tehtävää laajamittaista hyötykäyttöä varten tulee ilmoittajan laatia hyötykäyttösuunnitelma, joka tulee toimittaa ennen töiden aloittamista Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle ja Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.
10. Hyödynnettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuudet tulee selvittää edustavan näytteenoton avulla ennen maa-ainesten hyödyntämistä. Maa-ainesten hyötykäyttö on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle.
11. Hyötykäytettyjen maa-ainesten haitta-ainepitoisuudet ja hyödyntämispaikat on dokumentoitava. Selvitys maa-ainesten hyötykäytöstä on liitettävä määräyksessä 18 edellytettyyn loppuraporttiin.

Maa-ainesten kuljettaminen

12. Jätteen saa antaa kuljetettavaksi vain jätehuoltorekisteriin hyväksytyille toiminnanharjoittajalle. Pilaantunut maa-aines on peitettävä kuljetuksen ajaksi ja liikenne on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu pöly- tai meluhaittoja. Lisäksi pilaantuneiden maa-ainesten kuljetuksista on laadittava ensisijaisesti sähköiset siirtoasiakirjat, joista tulee ilmetä

jätelain (646/2011) 121 §:n edellyttämät tiedot. Siirtoasiakirjat on oltava mukana kuljetuksen aikana ja se on luovutettava jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirjan tiedot on säilytettävä kolmen vuoden ajan siirron päättymisestä. Määräys ei koske työmaan sisäistä massojen siirtoa.

Puhdistustyön lopputuloksen toteaminen

- 13.** Kaivutyön lopuksi kaivantojen seinämistä ja pohjista tulee ottaa edustavat jäännöspitoisuinäytteet. Ne on otettava niin, että kaivualueen maaperään jäävät haitta-ainepitoisuudet tulevat luotettavasti selvitettyiksi. Näytteistä on analysoitava laboratoriossa vähintään kyseisellä kaivualueella tehdyissä tutkimuksissa todettujen haitta-aineiden pitoisuudet.

Pilaantuneen veden käsittely

- 14.** Pilaantuneen maan kaivantoihin mahdollisesti kertyvästä vedestä on otettava edustavia vesinäytteitä. Näytteistä on tutkittava alueella tehdyissä maaperätutkimuksissa todetut haitta-aineet.
- 15.** Tarvittaessa vesi on poistettava tai vesi on puhdistettava paikan päällä tarkoitukseen soveltuvalla laitteistolla. Vesien käsittelyyn ja johtamiseen liittyvä suunnitelma on esitettävä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen tarkastettavaksi. Jos kaivantoihin kertyvä vesi viemäroidään, on veden viemärointiin pyydettävä lupa alueen vesihuollosta vastaavalta laitokselta ja noudatettava sen antamia ohjeita ja määräyksiä. Vesihuollon liittymispalveluiden lupa tulee esittää viranomaiselle ennen johtamisen aloittamista.

Valvonta, tiedottaminen ja raportointi

- 16.** Puhdistustyöhön on nimettävä henkilö, joka vastaa päätöksen määräysten noudattamisesta ja puhdistustyön valvonnasta. Valvonnasta vastaavan nimi ja yhteystiedot sekä puhdistuksen aloittamisajankohta on ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle ja Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kiinteistön omistajalle ja haltijalle ennen toimenpiteiden aloittamista. Edellä mainituille tahoille on ilmoitettava myös tämän päätöksen mukaisten puhdistustoimenpiteiden lopettamisajankohta.

- 17.** Mikäli puhdistustyön aikana maaperässä havaitaan haitta-aineita, joita ei ole todettu aiemmissa tutkimuksissa tai havaitaan muita lähtötiedoista poikkeavia asioita, jotka voivat vaikuttaa mahdollisiin ympäristö- ja/tai terveysriskeihin, on kyseisistä havainnoista ilmoitettava viipymättä Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle, Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kiinteistön omistajalle jatkotoimenpiteiden sopimiseksi. Merkittävästi tutkimuksista poikkeavien haitallisten aineiden pitoisuuksien osalta puhdistamistarve on arvioitava uudelleen.

Mikäli ilmoituksen mukaista maaperän puhdistamistavoitetta ei saavuteta, tulee maaperässä olevien haitallisten aineiden aiheuttama riski ympäristölle ja terveydelle arvioida. Arviointia koskevat tiedot tulee ilmoittaa loppuraportoinnin yhteydessä.

- 18.** Tämän päätöksen mukaisista tutkimus- ja puhdistustoimenpiteistä on laadittava loppuraportti, jossa on esitettävä puhdistustyön toteuttaminen ja karttapiirustus toteutuneista kaivualueista ja -syvyyksistä, kuvaus työn aikaisista näytteenottomenetelmistä ja yhteenveto työn aikaisesta näytteenotosta, kirjanpitoliedot poistetuista haitta-ainepitoisista maa-aineksista, haitta-ainepitoisten maa-ainesten hyödyntäminen alueella, analyysitulokset puhdistetun maaperän haitta-aineiden jäännöspitoisuuksista ja näytteenottopaikkojen sijainnit karttapiirustuksessa esitettyinä sekä yhteenveto mahdollisten vesinäytteiden analyysituloksista ja pilaantuneen veden poistamisesta ja käsittelystä. Raporttiin on liitettävä yhteenveto maa-ainesten toimittamisesta eri hyödyntämis-, käsittely- ja loppusijoituspaikoille.

Loppuraportti on toimitettava Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle ja Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kiinteistön omistajalle ja haltijalle kolmen kuukauden kuluessa kaivutyön loppuunsaattamisesta.

Määräysten ja päätöksen perustelut

Yleiset perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaan maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), jos puhdistaminen ei luvun 4 nojalla edellytä ympäristölupaa. Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta

päätöksen. Ilmoituspäätöksessä on annettava tarvittavat määräykset alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä ja tarkkailusta.

Valtioneuvoston asetuksessa maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (PIMA-asetus, 214/2007) on säädetty maaperässä yleisimmin esiintyvien haitallisten aineiden kynnysarvot. Asetuksen 3 §:n mukaan, mikäli yhden tai useamman haitta-aineen pitoisuus maaperässä ylittää kynnysarvon tai alueella, jolla taustapitoisuus on kynnysarvoa korkeampi, alueen taustapitoisuuden, on maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve arvioitava. Arvioinnin on asetuksen 2 §:n mukaan perustuttava arvioon maaperässä olevien haitallisten aineiden aiheuttamasta vaarasta tai haitasta terveydelle ja ympäristölle. Asetuksessa luetellaan seikat, jotka arvioinnissa on otettava huomioon. Ilmoituksessa esitetty maaperän puhdistustarpeen arvioinnin tulee täyttää asetuksen vaatimukset.

Pilaantunutta aluetta puhdistettaessa tulee usein esille seikkoja, joihin ei ole ennakkotutkimuksista ja -suunnitelmista huolimatta pystytty varautumaan, esim. maaperässä tai pohjavedessä todetaan uusia haitta-aineita taikka todettavat haitta-ainepitoisuudet poikkeavat merkittävästi aiemmista tutkimuksista, pilaantunut alue on arvioitua laajempi tai kaikkea suunnitelmassa esitettyä maa-ainesta ei voida poistaa. Tämän vuoksi valvontaviranomaisen voi olla tarpeen antaa uusia ohjeita tai määräyksiä työn aikana. (Määräykset 15 ja 18.) Ympäristönsuojelulain (527/2014) 2 luvussa on säädetty yleisistä velvollisuuksista, periaatteista ja kielloista kuten toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuudesta (6 §) sekä velvollisuudesta ehkäistä ja rajoittaa toimintansa ympäristövaikutuksia (7 §), maaperän pilaamiskiellosta (16 §) ja pohjaveden pilaamiskiellosta (17 §).

Määräyksissä on huomioitu ympäristönsuojelulain mukaiset velvoitteet.

Määräyskohtaiset perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 133 §:n mukaan pilaantunut maaperä ja pohjavesi (*pilaantunut alue*) tulee puhdistaa siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäännöspitoisuusnäytteenotolla todennetaan maaperän haitta-ainepitoisuudet pilaantuneen maa-aineksen poistamisen jälkeen. Näytteenotolla varmennetaan edellytetyjen puhdistustavoitteiden saavuttaminen sekä saadaan tietoa maaperään kaivujen jälkeen jäävistä haitta-ainepitoisuuksista. (Määräykset 1. ja 2.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 20 § edellyttää pilaantumisen vaaraa aiheuttavalta toiminnalta huolellisuutta ja varovaisuutta ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä onnettomuuksien estämiseksi ja niiden vaikutusten rajoittamiseksi (varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteet). Pilaantuneen maan kaivualueet on edellytetty aidattavaksi sekä merkittäväksi kylteillä, jotta pilaantuneen maan kaivusta ja muista työvaiheista ei aiheudu haittaa tai vaaraa työmaan ulkopuolisille tahoille ja jotta estetään asiattomien pääsy kaivualueelle. (Määräys 3.)

Jätelain (646/2011) 13 §:ssä säädetään, ettei jätteestä tai jätehuollosta saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. (Määräykset 3., 4., 7., 8. ja 11.)

Jätelain (646/2011) 8 § edellyttää, että kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava jätelain etusijajärjestystä. Etusijajärjestyksen mukaan vain sellaiset jätteet, joita ei ole mahdollista uudelleenkäyttää, kierrättää tai hyödyntää, loppukäsitellään. (Määräys 5.)

Jätelain (646/2011) 29 §:n mukaisesti maaperän ja pohjaveden puhdistustyön yhteydessä kaivettavat jätejakeet on edellytetty toimitettavaksi hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi asianmukaisen luvan omaavaan vastaanottoaikaan. (Määräys 5.)

Jätelain (646/2011) 15 §:ssä säädetään lajiltaan ja laadultaan erilaisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta siinä laajuudessa kuin se on terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi, etusijajärjestyksen noudattamiseksi taikka jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi tarpeellista sekä teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. (Määräys 6.)

Jätelain (646/2011) 29 §:n mukaan jätteen saa luovuttaa vain jätelain 11 luvun mukaiseen jätehuoltorekisteriin hyväksytylle kuljettajalle. (Määräys 12.)

Valtioneuvoston jätteistä annetun asetuksen (179/2012) 11 §:n mukaan jäte voidaan kuljettaa peitettynä, jos siten voidaan varmistua siitä, ettei jätettä pääse ympäristöön kuormauksen tai kuljetuksen aikana. Poistettavat pilaantunutta maa-ainesta sisältävät kuormat on edellytetty peitettäväksi ja haitta-ainepitoiset kaivetut maa-ainekset on edellytetty pidettäväksi erillään pilaantumattomista maa-aineksista, jotta haitta-

ainepitoisista maa-aineksista ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. (Määräys 12.)

Jätelain (646/2011) 121 §:n mukaan jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja pilaantuneesta maa-aineksesta. Siirtoasiakirjana tulisi käyttää mahdollisuuksien mukaan sähköistä siirtoasiakirjaa. Siirtoasiakirja on oltava mukana jätteen siirron aikana ja se on annettava jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. Siirtoasiakirjaan merkittävistä tiedoista ja niiden vahvistamisesta on säädetty valtioneuvoston jätteistä annetun asetuksen 24 §:ssä. Jätelain (646/2011) 121 a §:n mukaan siirtoasiakirja on laadittava ensisijaisesti sähköisenä. (Määräys 12.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 209 § n mukaan lain täytäntöönpanon edellyttämät mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. (Määräykset 10., 13. ja 14.)

Päätöksessä on hyväksytty ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesti puhdistustyön yhteydessä kaivettujen haitta-ainepitoisuuksiltaan alle valtioneuvoston asetuksen 214/2007 ylemmän ohjearvopitoisuuden omaavien maa-ainesten hyötykäyttö puhdistettavalla alueella. Maita ei kuitenkaan saa sijoittaa mahdolliseen orsi- tai pohjavesikerrokseen, jottei niistä aiheudu riskiä orsi-/pohjaveden laadulle. Päätöksessä on edellytetty täytöissä hyötykäytettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksien ja sijoituskohteiden dokumentointia, jotta maa-ainekset voidaan huomioida asianmukaisesti tulevien kaivutöiden yhteydessä. Laajamittaiseen puhdistettavalla alueella tapahtuvaan kaivettujen pilaantuneiden maiden hyötykäyttöön on perusteltua edellyttää erillinen hyötykäyttösuunnitelma, jossa arvioidaan mahdolliset hyötykäytöstä aiheutuvat riskit ympäristölle ja terveydelle. (Määräykset 9. ja 11.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 7 §:n mukaan toiminta on järjestettävä niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Puhdistettavan alueelta mahdollisesti syntyvän pilaantuneen veden poistamisella varmistetaan, etteivät vedessä olevat haitta-aineet pääse kulkeutumaan laajemmalle alueelle eivätkä aiheuta enempää maaperän tai pohjaveden pilaantumista tai muuta haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. (Määräykset 14. ja 15.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 172 §:ssä ja jätelain 122 §:ssä säädetään valvontaviranomaisen tiedoksisaantioikeudesta tehtävänsä

suorittamista varten. Määräykset 16.–18. on annettu viranomaisvalvonnan kannalta. Puhdistamisen aikainen kirjanpito ja puhdistamisen raportointi ovat tarpeen viranomaisvalvonnan kannalta. Kirjanpidolla ja raportilla dokumentoidaan tehty näytteenotto-, kaivu- ja muut puhdistustoimenpiteet.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 16, 17, 20, 85, 133, 136, 172, 190, 191, 200, 205, 209 §
Ympäristönsuojeluasetus (713/2014) 24, 25, 26 §
Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)
Jätelaki (646/2011) 8, 13, 15, 29, 121, 122 §
Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 3, 4, 11, 24 §
Hallintolaki (434/2003)
Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)
Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2022 (1259/2021)

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Tämän ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu on 660 euroa. Maksun suuruus perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2022 (1259/2021) ja sen liitteenä olevaan maksutaulukkoon. Pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu on 55 € kultakin asian käsittelyyn kuluvalta tunnilta. Tämän ilmoituksen käsittelyyn kului 12 tuntia.

Valvonnan maksullisuus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 205 §:n mukaan ELY-keskus voi periä maksun valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi. Maksun suuruus perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä

kehittämisen- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2022 (1259/2021) ja sen liitteenä olevaan maksutaulukkoon.

Päätöksen voimassaoloaika

Tämä päätös on voimassa 31.12.2023 saakka. Mahdollisten olosuhdemuutosten vuoksi päätöksen voimassaolon jälkeen maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuus ja puhdistustarve on tarvittaessa arvioitava uudestaan ja tehtävä puhdistamisesta ympäristönsuojelulain (527/2014) edellyttämä ilmoitus tai lupahakemus.

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 200 §:n perusteella tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää täytäntöönpanon.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös

Väylävirasto (sähköisesti)

Tiedoksi

Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Kuuluttaminen

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 85 §:n mukaisesti Pohjois-Karjalan ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja kuulutettava päätös ovat nähtävillä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ja Lieksan kaupungin verkkosivuilla.

Tietojärjestelmän päivittäminen

Alueen maaperää koskevat tiedot päivitetään valtakunnalliseen Maaperän tilan tietojärjestelmään.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä 2. olevassa valitusosoituksessa.

Lisätiedot

Asia on käsitelty Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella. Lisätietoa asiasta antaa ympäristöasiantuntija Petri Naumanen ja ympäristöasiantuntija Pauliina Palmgren.

Hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Päätöksen on esitellyt ympäristöasiantuntija Petri Naumanen ja ratkaissut ympäristövastuuyksikön päällikkö Ari Heiskanen.

Liitteet

Liite 1. Puhdistettavan alueen sijaintikartta
Liite 2. Valitusosoitus